

การบริหารจัดการกลุ่มอาชีพชุมชนการผลิตเครื่องดนตรีขิมตำบลทุ่งฝาย
อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
Management of the Community Occupational Group for Khim Musical
Instrument Production in Thung Fai Subdistrict, Mueang District,
Lampang Province

อัญธิชา รุ่งแสง*

Anthicha Rungsang

อนันต์ อุปสวด*

Anan Upasod

อาระดา พุ่มไพศาลชัย*

Arada Phumpaisanchai

เทวฤทธิ์ วิญญา**

Tawarit Winya

ปราการ ใจดี**

Prakan Jaidee

ปิณชาน์ ต่อกิตติกุล***

Pincha Torkittikul

ผู้ประพันธ์บรรณกิจ: อัญธิชา รุ่งแสง อีเมล: anthicha_m@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์การดำเนินงานของกลุ่มอาชีพชุมชนเครื่องดนตรีขิม ตำบลทุ่งฝาย และ (2) เพื่อวิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการ

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Asst. Prof., Faculty of Humanities and Social Sciences, Faculty of Education Lampang Rajabhat University

** อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences, Faculty of Education Lampang Rajabhat University

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Asst. Prof., Faculty of Industrial Technology, Lampang Rajabhat University

Received: April 1, 2024 Revised: August 29, 2025 Accepted: September 4, 2025

กลุ่มอาชีพชุมชนเครื่องดนตรีขิม ตำบลทุ่งฝาย จังหวัดลำปาง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ประกอบการผลิตเครื่องดนตรีขิม ปรชาญชาวบ้าน ผู้นำชุมชน และบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม รวมทั้งการศึกษาข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า (1) การดำเนินงานของกลุ่มผู้ผลิตขิมตำบลทุ่งฝาย เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 ได้รับถ่ายทอดความรู้จากผู้มีประสบการณ์โรงงานผลิตเครื่องดนตรีไทย มีการขยายการผลิตในระดับครัวเรือนจนสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน ขิมที่ผลิตมีสองประเภทหลัก ได้แก่ ขิมผีเสื้อและขิมกระเป่า ซึ่งมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในวงการดนตรีไทย กลุ่มอาชีพกลับประสบปัญหาความขัดแย้งภายในด้านคุณภาพสินค้าและการแบ่งปันผลประโยชน์เกิดการแยกตัวผลิตเป็นรายบุคคล ส่งผลให้การรวมกลุ่มขาดความเข้มแข็งและไม่สามารถสร้างอำนาจต่อรองทางการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ (2) แนวทางการบริหารจัดการ พบว่า ชุมชนต้องการพัฒนาประเด็นสำคัญ ได้แก่ (1) การเสริมสร้างระบบการจัดการภายในกลุ่มเพื่อสร้างความโปร่งใสและความร่วมมือ (2) การพัฒนาศักยภาพแรงงานและการถ่ายทอดองค์ความรู้จากช่างฝีมือสู่คนรุ่นใหม่ (3) การสนับสนุนด้านการตลาด การสร้างแบรนด์ และการเชื่อมโยงกับเครือข่ายระดับจังหวัดและประเทศ และ (4) การสนับสนุนเชิงนโยบายจากภาครัฐและองค์กรท้องถิ่นเพื่อผลักดันกลุ่มอาชีพสามารถดำเนินงานได้ ผลการวิจัยนี้สะท้อนถึงความสำคัญของการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการยกระดับกลุ่มอาชีพภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สามารถดำรงอยู่และแข่งขันได้ในสังคมร่วมสมัย

คำสำคัญ: การบริหารจัดการกลุ่ม, กลุ่มอาชีพชุมชน, เครื่องดนตรีขิม

Abstract

This qualitative research aimed (1) to analyze the operational practices of the community occupation group producing Thai dulcimers (khim) in Thung Fai Sub-district, Lampang Province, and (2) to explore management approaches for sustaining and developing the group. Key informants included dulcimer producers, local wisdom holders, community leaders, and personnel from local administrative organizations. Data was collected through in-depth interviews, questionnaires, focus group discussions, and documentary studies. The findings revealed that the production of dulcimers in Thung Fai Sub-district has been rooted in local craftsmanship since 1996, when knowledge from experienced workers in a Thai musical instrument factory was transferred to the community. Production gradually expanded to household levels, generating income and recognition. The group mainly produces two types of dulcimers, the “butterfly dulcimer” and the “portable dulcimer,” both highly regarded for their quality in Thai music

ensembles. However, the community group faced internal conflicts regarding product quality and benefit distribution, leading to fragmentation into individual producers. This weakened the group's unity and reduced its bargaining power in the market. In terms of management approaches, four key areas for development were identified: (1) strengthening internal management systems to enhance transparency and cooperation, (2) developing labor skills and transferring craftsmanship knowledge to younger generations, (3) supporting marketing strategies, branding, and networking at provincial and national levels, and (4) promoting supportive policies from government and local administrative organizations. Overall, the research highlights the importance of effective management in strengthening local wisdom-based occupational groups, enabling them to sustain their cultural identity while remaining competitive in contemporary society.

Keywords: community occupation group, group management, Thai dulcimer (khim)

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 57 (1) ได้บัญญัติให้รัฐมีหน้าที่ในการอนุรักษ์ พื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณี อันดีงาม ตลอดจนจัดให้มีพื้นที่สาธารณะเพื่อสนับสนุนกิจกรรมดังกล่าว อีกทั้งยังต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ (สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560) กระบวนการสร้างสัมมาชีพชุมชนเริ่มต้นด้วยการพัฒนาทักษะ การถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ปราชญ์ชุมชนด้านอาชีพ จากนั้นปราชญ์ชุมชนจะกลับไปสร้างทีม และจัดการฝึกอบรมอาชีพให้แก่ครัวเรือนที่ต้องการฝึกอาชีพในหมู่บ้าน พร้อมทั้งมีการติดตามและสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครัวเรือนที่เข้ารับการฝึกสามารถปฏิบัติอาชีพได้จริง จนพัฒนาเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ มั่นคงให้แก่ครัวเรือน (กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สถาบันการพัฒนาชุมชน, 2562) ทั้งนี้แนวคิดการสร้าง สัมมาชีพสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) ที่มุ่งพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศ โดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากและยกระดับคุณภาพชีวิต ของประชาชน การดำเนินการดังกล่าวสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบันและอนาคต ที่ผู้คนจำเป็นต้องปรับตัวให้เท่าทันกระแสโลก ขณะเดียวกันก็ยังคงรักษาเอกลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ของตนไว้ (ธนิกันต์ ศรีจันทร์ และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร, 2566)

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องดนตรีขิมในชุมชนบ้านแม่ทะ ตำบลทุ่งผาย จังหวัดลำปาง เป็นหนึ่งใน ตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าดังกล่าว ชุมชนแห่งนี้มีความโดดเด่นทั้งด้านเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม

และบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถในการผลิตเครื่องดนตรีซิม ซึ่งไม่เพียงแต่สร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือน แต่ยังทำหน้าที่สืบทอดภูมิปัญญาที่ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม การถ่ายทอดองค์ความรู้ดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากสมาชิกชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเยาวชน ซึ่งถือเป็นกำลังสำคัญในการสืบสานและขับเคลื่อนภูมิปัญญาให้ดำรงอยู่ได้ ดังนั้น ทีมผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการจัดการความรู้ด้านภูมิปัญญาการทำเครื่องดนตรีซิม เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและทักษะชีวิตแก่กลุ่มเยาวชนในท้องถิ่น เนื่องจากเยาวชนไม่เพียงเป็นผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังสามารถต่อยอดเป็นทักษะการงานในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นให้การศึกษาและการพัฒนาคนคำนึงถึงศักยภาพในแต่ละช่วงวัย และสนับสนุนการมีทักษะการงานเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษา (ดวงจันทร์ แก้วกพาน และคณะ, 2566) ดังนั้น ทีมผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการจัดการความรู้ด้านภูมิปัญญาการทำเครื่องดนตรีซิม เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและทักษะชีวิตแก่กลุ่มเยาวชนในท้องถิ่น เนื่องจากเยาวชนไม่เพียงเป็นผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังสามารถต่อยอดเป็นทักษะการงานในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นให้การศึกษาและการพัฒนาคนคำนึงถึงศักยภาพในแต่ละช่วงวัย และสนับสนุนการมีทักษะการงานเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษา ด้วยเหตุนี้ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมีความมุ่งหมายในการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการถ่ายทอดและจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเครื่องดนตรีซิม เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอาชีพและเสริมสร้างความยั่งยืนของชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์การดำเนินงานของกลุ่มอาชีพชุมชนเครื่องดนตรีซิมตำบลทุ่งฝ่าย จังหวัดลำปาง
2. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพชุมชนเครื่องดนตรีซิม ตำบลทุ่งฝ่าย จังหวัดลำปาง

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดการบริหารจัดการชุมชน

แนวทางการบริหารจัดการชุมชนถือเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดย ฉัตรชัย ศรีแย้ม (2565) ได้กล่าวว่าการบริหารจัดการ หมายถึง แนวทางหรือกระบวนการในการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเป็นระบบและความเรียบร้อยในการปฏิบัติงานขององค์กร โดยเป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินการ เช่น การวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ การจัดสรรบุคลากร การประสานงาน การรายงานผล การจัดทำงบประมาณ รวมถึงการสร้างสรรค

และพัฒนาสินค้าและบริการขององค์กรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด อีกทั้งยังรวมถึงการควบคุมการทำงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ภิกษาคา โฆษิตวานิช (2560) ได้นำเสนอหลักปรัชญาและแนวคิดพื้นฐานที่ถูกประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการชุมชนไว้ 4 ประการ คือ (1) การยึดหลักศักดิ์ศรีและศักยภาพของประชาชน หมายถึง การเชื่อมั่นว่าประชาชนมีความสามารถในการพัฒนาตนเองและควรได้รับโอกาสในการใช้ศักยภาพที่มีอยู่ให้เต็มที่ ทั้งในด้านการคิด การวางแผน และการแก้ปัญหาของชุมชน โดยมีนักพัฒนาเป็นเพียงผู้กระตุ้นและส่งเสริม (2) การยึดหลักการพึ่งตนเอง มุ่งสร้างพลังชุมชนให้สามารถจัดการและพัฒนาด้วยตนเอง ขณะที่ภาครัฐมีบทบาทสนับสนุนเฉพาะสิ่งที่เกินขีดความสามารถของประชาชน (3) การยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การคิด ตัดสินใจ วางแผน การดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามและประเมินผล เพื่อปลูกฝังความเป็นเจ้าของร่วมในโครงการ และ (4) การยึดหลักประชาธิปไตย ซึ่งสะท้อนผ่านกระบวนการทำงานที่เริ่มจากการประชุมปรึกษาหารือ ตัดสินใจร่วมกัน ดำเนินการร่วมกัน และรับผิดชอบร่วมกัน อันเป็นการสร้างบรรยากาศการทำงานบนพื้นฐานความร่วมมือ

ในทำนองเดียวกัน กรมการพัฒนาชุมชน (2542) ได้ประยุกต์หลักการดังกล่าวมาเป็นหลัก 4 ป. ได้แก่ (1) ประชาชน โดยการทำงานทุกด้านต้องยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง (2) ประชาธิปไตย โดยเน้นการทำงานในรูปแบบคณะกรรมการและการรวมกลุ่มเพื่อปรับปรุงชุมชนด้วยตนเอง (3) ประสานงาน โดยเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนทำหน้าที่เป็นตัวกลางเชื่อมโยงระหว่างนักวิชาการ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน เพื่อให้เกิดการสนับสนุนที่เหมาะสม และ (4) ประหยัด โดยเน้นการใช้ทรัพยากรในชุมชนอย่างคุ้มค่า และการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก ขณะที่ภาครัฐสนับสนุนในส่วนที่เกินขีดความสามารถ จากแนวทางข้างต้น จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการชุมชนที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ควบคู่ไปกับการสร้างพลังชุมชน การมีส่วนร่วม และการประสานความร่วมมือจากทุกภาค

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research design) โดยเลือกพื้นที่ศึกษาแบบเจาะจง คือ กลุ่มอาชีพผู้ผลิตเครื่องดนตรีขิมของชุมชนบ้านแม่ทะ ตำบลทุ่งผาย จังหวัดลำปาง การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนาที่ใช้กระบวนการวิจัยแบบพหุวิธี (Multi methods research) ประกอบด้วย การศึกษาเอกสาร (Documentary study) การศึกษาภาคสนาม (Field study) และการสนทนากลุ่ม (Focus group interview) และมีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการที่หลากหลาย (Multi-instrument approach)

1. กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพชุมชนเครื่องดนตรีขิมในตำบลทุ่งฝาย โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งประกอบด้วย ผู้ประกอบการผลิตเครื่องดนตรีขิม จำนวน 15 ราย ปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 5 ราย ผู้นำชุมชน จำนวน 5 ราย บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 10 ราย รวมทั้งสิ้น 35 ราย

2. เครื่องมือวิจัย

คณะผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์มาใช้ในการวิจัยเพื่อให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยมีแนวทาง ต่อไปนี้

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นแนวคำถามสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของกลุ่ม ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการกลุ่มจากผู้ประกอบการผลิตเครื่องดนตรีขิม ปราชญ์ชาวบ้าน และบุคลากรหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมจำนวน 35 ชุด โดยคณะผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา หาดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาและวัตถุประสงค์ (IOC : Index of item objective congruence) มาปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะนำไปใช้ ซึ่งได้ค่าความตรงอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 โดยเกณฑ์ที่ยอมรับได้คือค่า $IOC \geq 0.50$

2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) โดยเชิญผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการผลิตเครื่องดนตรีขิม และบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสังเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพชุมชนเครื่องดนตรีขิมตำบลทุ่งฝาย จังหวัดลำปางที่เหมาะสม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

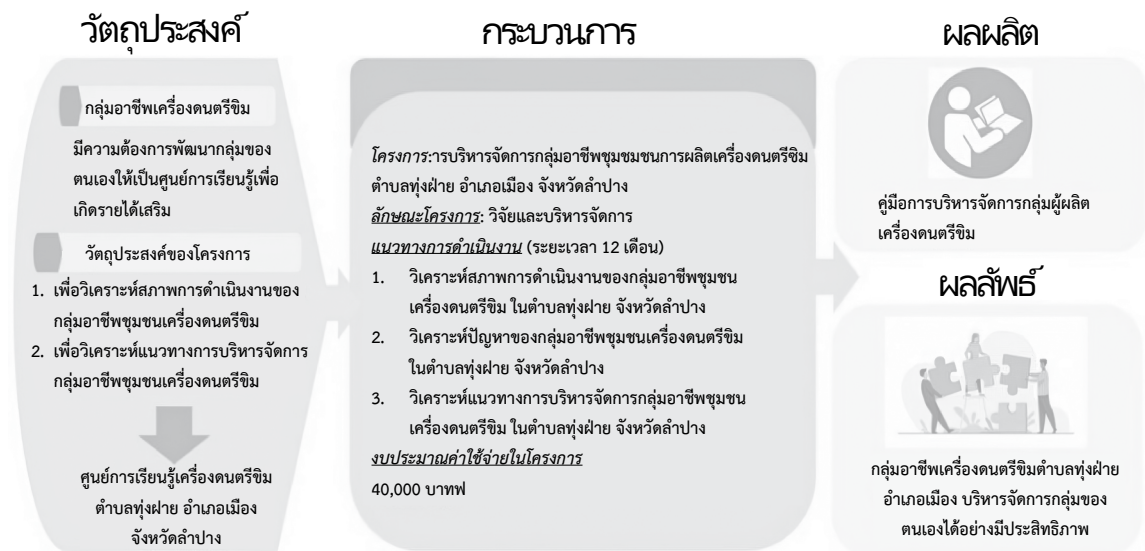
คณะผู้วิจัยได้ประสานงานกับผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้ประกอบการผลิตเครื่องดนตรีขิม ปราชญ์ชาวบ้าน และบุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนามในช่วงระยะเวลาที่กำหนด ก่อนการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูลอย่างเป็นทางการ การเก็บข้อมูลใช้ การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง โดยมีแนวคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถเล่าประสบการณ์ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอย่างอิสระ นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการ สังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และ การบันทึกภาคสนาม เพื่อบันทึกรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง อาทิ สภาพแวดล้อม ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ พฤติกรรมการทำงานของผู้ให้ข้อมูล รวมถึงบรรยากาศการสนทนา เพื่อประกอบการวิเคราะห์และตีความข้อมูลให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก่อนการสัมภาษณ์ทุกครั้ง

ผู้วิจัยได้ขออนุญาตบันทึกเสียงอย่างเป็นทางการ และหลังการสัมภาษณ์ได้มีการตรวจสอบข้อมูล (Member Check) ร่วมกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อยืนยันความถูกต้องของเนื้อหา จากนั้นดำเนินการถอดเทปบันทึกเสียงและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ตามกรอบการวิจัยที่กำหนด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้ การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis) โดยเริ่มจากการถอดความข้อมูลการสัมภาษณ์และตรวจสอบความถูกต้องกับผู้ให้ข้อมูล (Member Check) จากนั้นทำการหาคัดข้อมูล (Coding) และจัดหมวดหมู่เพื่อตีความประเด็นสำคัญ พร้อมสังเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากการสังเกตและการบันทึกภาคสนาม เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่สะท้อนสภาพจริงของกลุ่มอาชีพชุมชน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การตรวจสอบเชิงสามเส้า (Triangulation) จากหลายแหล่งข้อมูล และหลายวิธีการ เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการศึกษา ข้อค้นพบที่ได้ถูกเชื่อมโยงกับแนวคิดการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพและทุนทางสังคม (Social Capital) ซึ่งอธิบายความสัมพันธ์ ความร่วมมือ และการพึ่งพาอาศัยกันภายในชุมชน อันเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนากลุ่มอาชีพให้มีความเข้มแข็ง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบการวิจัยโครงการ การบริหารจัดการกลุ่มอาชีพชุมชนการผลิตเครื่องดนตรีซิม ตำบลทุ่งผ่าย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบและวิธีวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการกลุ่มอาชีพชุมชนเครื่องดนตรีขิมในตำบลทุ่งฝาย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง คณะผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ถึงการทำงานของกลุ่มอาชีพชุมชนเครื่องดนตรีขิมในตำบลทุ่งฝาย จังหวัดลำปาง

จากการได้วิเคราะห์การทำงานของกลุ่มอาชีพชุมชนเครื่องดนตรีขิมตำบลทุ่งฝาย จังหวัดลำปาง พบว่า ชาวตำบลทุ่งฝาย บ้านแม่ทะ รวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อผลิตเครื่องดนตรีไทย (ขิม) เป็นเอกลักษณ์ของหมู่บ้านเป็นผลิตภัณฑ์ที่สร้างอาชีพและรายได้ให้ราษฎรแทบทุกครัวเรือน กลุ่มอาชีพทำขิม จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2539 โดยมีประวัติความเป็นมา ดังนี้ รวบรวมปี พ.ศ. 2524 นายมานพ ปอนสืบ ได้ไปทำงานที่โรงงานผลิตเครื่องดนตรีไทย โรงงานสยามวาทิต ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525-2538 และเมื่อกลับภูมิลำเนาเดิม คือ บ้านแม่ทะ ในปี 2539 ได้นำความรู้จากการทำงาน มาผลิตขิมเป็นกิจการในครัวเรือน และตั้งชื่อว่า “บ้านสล่าขิม” จนทำให้มีรายได้และฐานะดีขึ้น จากนั้นได้ขยายกิจการและจ้างแรงงานราษฎรในหมู่บ้านแม่ทะและหมู่บ้านข้างเคียงมาผลิตขิม ขิมเป็นเครื่องดนตรีชิ้นหนึ่งที่เป็นที่นิยมในการบรรเลงในวงเครื่องสายของดนตรีไทย เนื่องจากมีเสียงที่ไพเราะและเป็นเอกลักษณ์ ส่วนใหญ่จะผลิตขิมสองชนิด คือ (1) ขิมผีเสื้อ ทำจากไม้สักทอง ไม้ชิงชัน ไม้ขนุน บริเวณฝาเป็นคลื่นลายไม้ ตัวงานเป็นงานละเอียด เป็นขิมที่มีคุณภาพดี ที่สุดกว่าบรรดารุ่นอื่น ๆ เสียงมีความนุ่มหวาน ไพเราะ เหมาะสำหรับใช้บรรเลงเพลงต่าง ๆ สายใช้สายทองเหลืองขึง ให้สำเนียงหวานแบบไทย ๆ เป็นขิมที่ใช้ปริมาณเนื้อไม้มากกว่ารุ่นอื่น ๆ มีกระเป่าใส่ขิม และอุปกรณ์การใช้งานครบชุด คือ ไม้ตี, สายขิมสำรอง, แผ่นโน้ตติดหน้าขิม และที่ตั้งเสียงขิม และ (2) ขิมกระเป่า หรือขิมคางหมู ทำจากไม้ชิงชัน ไม้สักทอง เป็นไม้ที่มีลายไม้สวยงาม เสียงมีความดัง และกังวานมาก สายที่ใช้ขึงเป็นสายสแตนเลส มีกระเป่าใส่ขิม และอุปกรณ์ครบชุด คือ ไม้ตี, สายขิมสำรอง, แผ่นโน้ตติดหน้าขิม, ที่ตั้งเสียงขิม และขาตั้ง ขนาดขิมกระเป่า หรือขิมคางหมู

ปัจจุบันกลุ่มผู้ผลิตเครื่องดนตรีขิมในตำบลทุ่งฝาย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มีจำนวน 9 กลุ่ม มีสมาชิกและแรงงานทั้งหมดประมาณ 30 คน มีการจ้างแรงงานในชุมชนและเป็นเครือญาติกัน การรวมกลุ่มผลิตดนตรีขิมไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจากเกิดปัญหาความขัดแย้งกันในกลุ่มสมาชิกทั้งในเรื่องคุณภาพของเครื่องดนตรีขิม และเรื่องผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่สมาชิกได้รับ จึงทำให้สมาชิกแยกย้ายกันออกไปผลิตเครื่องดนตรีขิมและเครื่องดนตรีพื้นบ้านจำหน่ายด้วยตนเอง มีการผลิตในครัวเรือน โรงงานแยกเฉพาะราย รวมถึงการรับคำสั่งผลิต การจำหน่ายและการตลาด มีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาช่วยพัฒนากลุ่ม เช่น เทศบาลตำบลทุ่งฝาย สำนักงานพัฒนาชุมชน

ภาพที่ 2 ประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่ตำบลทุ่งผาย และสัมภาษณ์กลุ่มอาชีพชุมชนเครื่องดนตรีขิม

ปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มอาชีพชุมชนเครื่องดนตรีขิม ในตำบลทุ่งผาย จังหวัดลำปาง สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต

การผลิตเครื่องดนตรี ขิม 1 ตัว ต้องใช้ทรัพยากรหลายอย่าง ดังนั้น ขิม 1 ตัว จะมีสมาชิก 1 คน ที่รับผิดชอบในการผลิตและประกอบชิ้นส่วนของขิมซึ่งจะนำไปประกอบที่บ้านของตนเอง ดังนั้น ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับต้นทุนในการผลิตจึงเป็นของสมาชิกคนที่ผลิตขิมตัวนั้น ๆ ซึ่งวัตถุดิบในการผลิตเครื่องดนตรีขิม ได้แก่ ไม้ขนุน ไม้กระท่อน ไม้สัก ไม้ชิงชัน ต้องสั่งซื้อมาจากต่างถิ่น ส่วนสีในการตกแต่งต้องซื้อจากร้านค้าซึ่งมีราคาสูง วัสดุในการผลิตอื่น ๆ หลายอย่างสามารถหาได้ในท้องถิ่นและบางอย่างต้องซื้อจากต่างถิ่น วัสดุที่ใช้ในการผลิตเครื่องดนตรีขิมจะใช้ไม้เป็นหลัก ซึ่งเป็นไม้หวงห้าม เช่น ไม้สัก หรือไม้ชิงชัน จะมีราคาสูงและหาวัตถุดิบได้ยาก อย่างไรก็ตาม ในการผลิตเครื่องดนตรีขิม ซึ่งมีวัสดุที่ใช้ในการผลิตหลายชนิดจึงทำให้เครื่องดนตรีชนิดนี้มีต้นทุนการผลิตสูง ทั้งยังต้องใช้วัสดุที่เป็นไม้ซึ่งหายากและสายขิมที่ต้องซื้อจากต่างถิ่น รวมถึงต้นทุนที่เกี่ยวกับการนำสินค้าไปออกร้านหรือไปขายยังสถานที่ต่าง ๆ จะมีต้นทุน ค่าน้ำมัน ค่าขนส่ง ค่าแรงในการผลิต ค่าภาษีโรงเรือน วัสดุ ค่าเช่าร้าน (Big C) ค่าพนักงานขาย จึงทำให้กลุ่มผลิตขิมไม่สามารถจะไปออกร้านขายเครื่องดนตรียังสถานที่ต่าง ๆ ได้ จึงต้องขายตามคำสั่งซื้อจากเครือข่ายเดิม (พ่อค้าคนกลาง)

2. ปัญหาด้านการตลาด

ในขั้นตอนการขายนอกจากการออกร้านค้าแล้ว ยังมีช่องทางการขายซึ่งเป็นการผลิตตามคำสั่งซื้อของผู้ซื้อเป็นส่วนใหญ่เนื่องจากต้นทุนในการผลิตสูง จึงทำให้ไม่สามารถที่จะผลิตออกมาเพื่อเสนอขายในที่ต่าง ๆ ได้ จึงต้องการให้หน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาสนับสนุนในเรื่องการประชาสัมพันธ์การขาย หรือสถานที่ขาย เช่น นำไปขายที่ห้างสรรพสินค้า Big C ศูนย์พัฒนา OTOP ทุ่งผาย ศูนย์วัฒนธรรมตำบล

3. ปัญหาการรวมกลุ่ม

จากลักษณะของการผลิตเครื่องดนตรีขิม ด้วยเหตุผลในเรื่องเวลาที่ใช้ในการผลิต สถานที่ในการผลิต

และวัสดุปลีกย่อยอื่น ๆ สมาชิกแต่ละคนจะต้องแยกตัวออกไปผลิตซิมที่บ้านของแต่ละคน ดังนั้น การรวมกลุ่มเพื่อผลิตซิมในลักษณะที่ต้องช่วยกันทำจึงเกิดขึ้นค่อนข้างยาก และสมาชิกแต่ละคนก็สามารถรับคำสั่งซื้อได้ด้วยตนเอง เนื่องจากมีเครือข่ายเดิมอยู่แล้ว และมีเครือข่ายเพิ่มเติมในส่วนของตนเองอยู่ด้วยจึงทำให้การรับคำสั่งซื้อในลักษณะของกลุ่มอาชีพจึงเกิดขึ้นได้ยากมาก

2. ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพชุมชนเครื่องดนตรีซิม ตำบลทุ่งผาย จังหวัดลำปาง

จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มอาชีพชุมชนเครื่องดนตรีซิม ตำบลทุ่งผาย จังหวัดลำปาง มีแนวทางการบริหารจัดการที่สะท้อนถึงความพยายามในการพัฒนาศักยภาพของชุมชน ควบคู่กับการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยสามารถจำแนกแนวทางการบริหารจัดการออกเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

2.1 การสร้างโอกาส กลุ่มอาชีพมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการผลิตเครื่องดนตรีซิมภายในชุมชน แม้จำนวนสมาชิกจะไม่มากเนื่องจากต้องอาศัยทักษะเฉพาะ แต่ถือเป็นการสร้างโอกาสในการสืบทอดศิลปวัฒนธรรมไทย นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนด้านงบประมาณบางส่วนจากองค์การบริหารส่วนตำบลในรูปแบบกองทุนหมุนเวียน และพบว่ามีโอกาสด้านการตลาดจากเครือข่ายต่างประเทศ ซึ่งเป็นช่องทางที่สามารถต่อยอดได้ในอนาคต

2.2 การเพิ่มช่องทางการตลาด ปัจจุบันกลุ่มอาชีพยังขาดช่องทางการจำหน่ายที่หลากหลาย ทั้งในเชิงหน้าร้านและออนไลน์ เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลาและทักษะของสมาชิก อย่างไรก็ตาม ครอบครัวของสมาชิกบางรายสามารถใช้สื่อออนไลน์ได้ จึงมีความต้องการให้หน่วยงานภายนอกเข้ามาสนับสนุนด้านการตลาดดิจิทัล ควบคู่กับการให้ความรู้ด้านกฎหมายอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการซื้อขายออนไลน์

2.3 การถ่ายทอดองค์ความรู้ สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่มีประสบการณ์ยาวนานและมีทักษะในการผลิตซิมที่สูง จึงมีความตั้งใจถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้สนใจ โดยเห็นความจำเป็นที่จะต้องมีหน่วยงานเข้ามามีบทบาทเป็นผู้ประสานงานหลัก เพื่อจัดการด้านงบประมาณและกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

2.4 แหล่งทุนและการสนับสนุนด้านการผลิต การผลิตซิมมีต้นทุนสูง เนื่องจากต้องใช้ไม้และสายซิมที่ต้องสั่งซื้อจากต่างถิ่น ทำให้การผลิตมีข้อจำกัดด้านเงินทุน แม้จะมีแหล่งกู้ยืมสนับสนุนจากรัฐ แต่สมาชิกยังขาดความรู้ในการเขียนโครงการขอทุนอย่างเป็นทางการ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับคำแนะนำและสนับสนุนเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตและขยายตลาด

2.5 การพัฒนาด้านวัสดุและอุปกรณ์ แม้สมาชิกจะมีทักษะสูงในการผลิตซิม แต่ยังขาดความรู้ด้านการบรรจุภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน จึงต้องการการสนับสนุนด้านองค์ความรู้ในการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าและความปลอดภัยของสินค้าในกระบวนการจัดส่ง

2.6 การเพิ่มทักษะด้านการเล่นดนตรี สมาชิกผู้ผลิตส่วนใหญ่ไม่สามารถเล่นซิมได้ ทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดการใช้เครื่องดนตรีได้โดยตรง จึงมีข้อเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการเรียนรู้

การสอนการเล่นขิมในโรงเรียนและมหาวิทยาลัย ซึ่งจะช่วยให้เยาวชนเกิดความสนใจมากขึ้น ส่งผลให้ทั้งการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและความต้องการซื้อขิมในอนาคตเพิ่มขึ้น

กล่าวโดยสรุป แนวทางการบริหารจัดการของกลุ่มอาชีพชุมชนเครื่องดนตรีขิม ตำบลทุ่งผาย จังหวัดลำปาง มีความเชื่อมโยงกับการสร้างโอกาสใหม่ทางเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาช่องทางการตลาด การถ่ายทอดและสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพด้านทุน วัสดุ และทักษะที่เกี่ยวข้อง ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนของกลุ่มอาชีพ

ภาพที่ 3 ทีมวิจัยร่วมสังเคราะห์ข้อมูลกับกลุ่มอาชีพชุมชนเครื่องดนตรีขิมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

อภิปรายผลการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามแนวทางและขั้นตอนการดำเนินงานการวิจัย วิเคราะห์เชิงเนื้อหา ซึ่งสามารถอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานของกลุ่มอาชีพชุมชนเครื่องดนตรีขิม ตำบลทุ่งผาย จังหวัดลำปาง พบว่ากลุ่มอาชีพนี้มีบทบาทสำคัญในการสร้างอาชีพและรายได้ให้สมาชิกในชุมชน อีกทั้งช่วยอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย โดยการผลิตขิมเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของกลุ่มยังประสบปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตเป็นข้อจำกัดสำคัญเนื่องจากวัสดุหลัก เช่น ไม้สัก ไม้ชิงชัน และสายขิม ต้องสั่งซื้อจากต่างถิ่น ทำให้ต้นทุนสูงและส่งผลกระทบต่อราคาขาย การจำกัดช่องทางการตลาดทำให้กลุ่มส่วนใหญ่ขายตามคำสั่งซื้อจากเครือข่ายเดิมเท่านั้น การรวมกลุ่มเพื่อผลิตขิมร่วมกันเผชิญปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับคุณภาพและผลประโยชน์ของสมาชิก ทำให้การผลิตและการขายส่วนใหญ่เป็นแบบคำสั่งซื้อรายบุคคล เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานภายใต้กรอบหลัก 4 ป. ได้แก่ ประชาชน ประชาธิปไตย ประสานงาน และประหยัด ของกรมการพัฒนาชุมชน (2542) พบว่า การสนับสนุนความรู้ด้านการผลิต การตลาด และการขายออนไลน์สอดคล้องกับหลักประชาชนที่เน้นการพัฒนาศักยภาพของสมาชิก ส่วนหลักประชาธิปไตย เน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการวางแผนและตัดสินใจร่วมกัน เพื่อลดความขัดแย้งและสร้างความเป็นเจ้าของโครงการ หลักประสานงานช่วยให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนสามารถเชื่อมโยงทรัพยากร งบประมาณ และตลาดให้กลุ่มเข้าถึงโอกาส

ทางเศรษฐกิจได้สะดวกขึ้น ส่วนหลักประหยัดสะท้อนถึงความสำคัญของการจัดการทรัพยากรและต้นทุนอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ การพัฒนาช่องทางตลาดออนไลน์ถือเป็นกลยุทธ์สำคัญในการเพิ่มรายได้และขยายฐานลูกค้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนสิชา อนุกุล (2565) ที่ระบุว่า การส่งเสริมให้กลุ่มอาชีพได้มีช่องทางออนไลน์จะช่วยเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่ายและเพิ่มรายได้มากขึ้น ซึ่งนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกกลุ่มและคนในชุมชน

ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพชุมชนเครื่องดนตรีขิม ตำบลทุ่งผาย จังหวัดลำปาง พบว่ากลุ่มอาชีพนี้มีบทบาทสำคัญในการสร้างอาชีพและรายได้ให้สมาชิกในชุมชน รวมถึงการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยสมาชิกมีความเชี่ยวชาญด้านการผลิตขิมและมีความตั้งใจถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้สนใจ ทั้งนี้ การบริหารจัดการของกลุ่มสะท้อนถึงความพยายามในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาช่องทางทางการตลาด และการสนับสนุนทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณ วัสดุ และทักษะที่จำเป็นต่อการผลิต อย่างไรก็ตาม กลุ่มยังเผชิญข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่ ต้นทุนการผลิตสูงเนื่องจากวัสดุสำคัญต้องสั่งซื้อจากต่างถิ่น ช่องทางการตลาดยังจำกัด และสมาชิกส่วนใหญ่ไม่สามารถเล่นขิมเพื่อถ่ายทอดทักษะการใช้เครื่องดนตรีได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วุฒิชัย สายบุญจง และสมทรง บรรจงธิดานันต์ (2564) ที่ชี้ว่าการพัฒนากลุ่มอาชีพควรครอบคลุมทั้งการสร้างศักยภาพสมาชิก การจัดการทรัพยากร และการขยายช่องทางตลาดเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน นอกจากนี้ ผลการศึกษายังสอดคล้องกับงานของ มนสิชา อนุกุล (2565) ที่เน้นการพัฒนาศักยภาพและการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกระบวนการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพ โดยการสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและความรับผิดชอบต่อการดำเนินงานช่วยให้กลุ่มสามารถจัดการปัญหาและพัฒนากิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและการตลาดออนไลน์ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มรายได้และขยายฐานลูกค้า ดังนั้น การบริหารจัดการกลุ่มอาชีพชุมชนเครื่องดนตรีขิม ตำบลทุ่งผาย จึงควรมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพสมาชิกอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนทรัพยากรและช่องทางตลาดทั้งออนไลน์และออฟไลน์ สร้างกลไกการรวมกลุ่มอย่างมีส่วนร่วม และส่งเสริมการเรียนรู้การสอนด้านทักษะการเล่นเครื่องดนตรี เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและความยั่งยืนของกลุ่มอาชีพ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ด้านการพัฒนากลุ่มและการบริหารกลุ่ม การรวมกลุ่มให้เข้มแข็งจะเป็นปัจจัยที่ทำให้ชุมชนเกิดพลัง ผู้นำกลุ่มจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่ดี เสียสละ ซื่อสัตย์ เอาจริงเอาจัง เป็นตัวอย่างที่ดี มีความคิดในการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก ส่วนสมาชิกกลุ่มจะต้องมีความพร้อมและสมัครใจที่จะมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันกำหนดเป้าหมายของกลุ่ม ร่วมกันพัฒนากลุ่มพร้อมกับลงมือปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม กลุ่มจึงจะมีความยั่งยืนและสามารถพัฒนาสู่การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนได้

2. ควรส่งเสริมให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้ร่วมกิจกรรมของกลุ่มอย่างจริงจัง ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีความพยายามในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอย่างจริงจังต่อเนื่อง พัฒนาองค์ความรู้ด้านการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

3. ด้านการบริหารจัดการเงินทุน ควรมีการบริหารจัดการเงินทุนอย่างเป็นระบบ การวางแผนการใช้จ่ายเงิน การระดมทุน ตลอดจนการระดมทุนการแบ่งปันผลประโยชน์ในกลุ่มเป็นไปอย่างยุติธรรมตามสัดส่วนที่ควรจะได้รับ มีระบบการบัญชีที่โปร่งใสและตรวจสอบได้

4. ด้านการตลาด ควรมีการขยายตลาดทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชน หาช่องทางการตลาดรูปแบบใหม่ ๆ ทั้งในระดับจังหวัดและระดับประเทศ อีกทั้งควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาพัฒนาในด้านการตลาด เพื่อให้สินค้าของกลุ่มเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง

5. ด้านการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ควรมีการผลิตสินค้าที่ได้รับมาตรฐาน คุณภาพของสินค้าสม่ำเสมอและปลอดภัย โดยเน้นการผลิตที่ปลอดภัยและผู้บริโภคปลอดภัย เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนพัฒนาด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ของกลุ่มให้มีความคงทน สวยงาม ดึงดูดความสนใจของลูกค้า

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานภาครัฐควรมีองค์กรที่ให้การส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการให้กับกลุ่มอาชีพชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การบริหารจัดการกลุ่ม การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การออกแบบผลิตภัณฑ์ การสร้างแบรนด์สินค้าและการจัดการด้านการตลาด ตลอดจนการส่งเสริมช่องทางในการจัดจำหน่าย หรือส่งเสริมให้มีภาคีเครือข่ายกับสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น เพื่อให้เป็นองค์กรที่เข้ามาพัฒนาในการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพชุมชนอย่างเป็นระบบ

2. ควรมีการประเมินสถานะของผู้ประกอบการรายย่อยในชุมชนเป็นประจำทุกปี เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง และให้การช่วยเหลือกลุ่มที่ประสบปัญหาให้เหมาะสมกับปัญหาของกลุ่ม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในประเด็นเรื่องของการพัฒนาสินค้า การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ (Package) ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มให้มีความสวยงาม สะดุดตา ทันสมัย เพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้บริโภค

2. ควรมีการพัฒนาศักยภาพของสมาชิกกลุ่มอาชีพผู้ผลิตเครื่องดนตรีให้เพิ่มชนิดของผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย ใช้ทรัพยากรในชุมชนที่มีอยู่ในชุมชน ทั้งนี้จะได้ลดค่าใช้จ่ายและสามารถสร้างรายได้ให้กับประชาชนในชุมชน

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2542). การเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนเพื่อเผชิญปัญหาวิกฤตฉบับชุมชน. กระทรวงมหาดไทย.
- กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สถาบันการพัฒนาชุมชน. (2562). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จการขับเคลื่อน **สัมมาชีพชุมชน**. <https://train.cdd.go.th/wp-content/uploads/sites/104/2020/10/การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จการขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชน.pdf>
- ฉัตรชัย ศรีแย้ม. (2565). การบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการทำพรมทอลายเอนกประสงค์บ้าน **โคกหม้อ** ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตำบลโคกหม้อ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา. <https://mba.kku.ac.th/ncbmi/proceeding/2015/national/files/384.pdf>
- ดวงจันทร์ แก้วกพาน, วราภรณ์ ภูมิสี, ชีสาพัชร์ ชูทอง, ศิญาพัฒน์เสนจันทร์มิไชย, ดวงพร อุ่นจิตต์, สมศักดิ์กำทอง, กนกพร ศรีวิชัย, หฤทัย ไทยสุชาติ, และ พรสวรรค์ มณีทอง. (2566). การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเครื่องดนตรีขิมสู่การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพสำหรับนักเรียนในตำบลทุ่งฝาย จังหวัดลำปาง. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*, 3(4), 519 – 538. <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.205>
- ธนิกันต์ ศรีจันทร์, และ เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร. (2566). ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี กับการพัฒนาประเทศไทย. *Journal of Modern Learning Development*, 8(1), 413 – 435.
- มนสิชา อนุกุล (2565). แนวทางการจัดการส่งเสริมกลุ่มอาชีพชุมชน ตำบลบางชะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 24(1), 137-146.
- วุฒิชัย สายบุญจง, และ สมทรง บรรจงจิตินันต์. (2564). การพัฒนากลุ่มอาชีพแบบมีส่วนร่วมสู่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลบ้านแก้ง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 16(2), 91-104.
- สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. <https://www.senate.go.th/assets/portals/13/files/รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร%20พุทธศักราช%20๒๕๖๐.pdf>
- อภิชาติ ไข่มิตรีวานิช. (2560). รูปแบบการบริหารจัดการชุมชนตามแนวทางชุมชนเข้มแข็งและการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
- Joel, P. A., Dawha, M. E., & Istifanus, L. I. (2020). Library Professionals' Use of Social Media Technologies for Promoting Library Services in University Libraries in North East Nigeria. Department of Library and Information Science, University of Maiduguri.